

שעשה וכיון דהתורה לא כתבה כל התירוצים שלו רק תירוצ זה ש"מ שתירוצ זה יש בו ממש. ועי"ל כיון דחזינו דיעקב אבינו לא ביטל את הנשואין של לאה משום מקח טעות ש"מ שקיבל תירוצ זה שהוא נכון.

לד. על כן קרא שמו לוי. בכולן הזכירה שם שמים בקריאת השם חוץ מבלוי ונראה דמזה ראי' למה שהביא רש"י בשם מדרש שהיא לא קראה שמו רק גבריאל קרא שמו והי' בשליחות הקב"ה ולכך לא הוצרך להזכיר שם שמים.

פ"ל. יח. ותקרא שמו יששכר. מרן החזו"א זצ"ל הורה להבעל קורא בבית מדרשו שבפרשת ויצא יקרא יששכר ובשאר כל התורה יקרא ישכר בשי"ן אחד, ולא ביאר הטעם. ונראה לבאר טעמו דהנה בדעת זקנים מבעה"ת כאן כתב טעם למה נקרא בשי"ן א' לפי שיששכר נתן שי"ן אחת משמו לבנו שנקרא יוב (כדכתיב בפרשת ויגש ובני יששכר וגו' ויוב) שאמר יששכר אין יוב שם הגון שבזמנם היתה ע"ז שנקראת יוב אוסיף לו אות שי"ן משמי ויקרא שמו ישוב והיינו דכתיב בפרשת פנחס בני יששכר וגו' לישוב משפחת הישובי [וכן פרש"י שם לישוב הוא יוב האמור ביורדי מצרים], ולפי"ז כאן בפרשת ויצא דמיירי כשנולד יששכר ועדיין כך היה שמו כפי שקראתו לאה, יש לקרוא יששכר, אבל מכאן ואילך דמיירי לאחר שכבר נולדו בנים ליששכר וכבר נתן אות משמו לבנו יש לקרוא ישכר בשי"ן א'.

פל"א. יד. ותען רחל ולא. יל"ע למה לא כתיב ויענו. וי"ל שרק רחל ענתה שהיא היתה עיקרו של בית דתרי קלי לא משתמעי רק הי' בהסכמת לאה וענתה עבור שניהן וזה נקרא ששניהן אמרו כיון שהי' במעמדה ובהסכמתה [וכ"ה בת"י].

כ. ויגב יעקב את לב לבן הארמי. צריך טעם למה קוראו כאן לבן הארמי. וי"ל דקאמר טעמא למה יעקב גב לבו לפי שהיה רמאי (כמו שדרשו במדרש גבי אחות לבן הארמי רבהון דרמאי) וכמו שאמרו במגילה י"ג ב' ומי שרי

יח. אעבדך שבע שנים. פירש"י הוא ימים אחדים שאמרה לו אמו. וצ"ב מאי משמע ימים אחדים ז' שנים. וי"ל דימים הוא שנה כמ"ש ימים תהי' גאולתו, ואחדים היינו שנמנו במנין אחדים דהיינו עד ז' שנה מונין שנה א' ב' כו' אבל אחר ז' שנה שהיא שמיטה מונין לשמיטה שניה ודוגמתו ברמב"ם פ"ג מקה"ח ה"ח ודו"ק.

ברחל בתך הקטנה. פירש"י לפי שידע שהוא רמאי אמר שמא תאמר רחל אחרת מן השוק ת"ל בתך ושמא תאמר אחליף ללאה ואקרא שמה רחל ת"ל הקטנה ואעפ"כ רימהו. יעקב אבינו סבר אע"פ שהוא רמאי מ"מ לא ישנה הבטחתו שזה גנאי גם לרשע רק ימצא תירוצים ולכך מנע ממנו התירוצים. אבל בסוף לא התנצל כלל על שביטל הבטחתו ולא הי' צריך תירוצים רק אמר טעם למה שיקר בלאה כי לא יעשה כן במקומינו וגו' אבל למה ביטל הבטחתו לא התנצל כלל.

יט. טוב תתי אותה לך. לא אמר שמסכים כדי שיוכל אח"כ להשתמט ולומר לא הבטחתי רק אמרתי טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר, וכן אצל הצאן ענה לו כן הן לו יהי כדברך ו"ל הלואי יהא כדברך ויוכל אח"כ לומר לא הסכמתי רק אמרתי הלואי יהא כדברך. כג. ויהי בערב ויקח את לאה בתו וגו'. במגילה י"ג ב' כי מטא ליליא אמרה השתא מיכספא אחתאי מסרה לה סימנים. וצ"ל שלבן הודיע ללאה ז' ימים קודם שיכניסנה תחת רחל והיא בדקה וטבלה דאל"כ איך בא עלי' יעקב הא קי"ל תבעוה לינשא ונתפייסה צריכה להמתין ז' נקיים.

כו. לא יעשה כן במקומינו וגו'. התוס' בקדושין נ"ב א' ד"ה והלכתא כתבו בשם ר"ת שהמקדש את בתו סתמא קידש את הגדולה משום לא יעשה כן במקומינו וגו'. ותמוה שהרי לבן הארמי אמר כן ברמאותו ואיך סמכו ע"ז לדינא. וי"ל דאמר' במדרש והחליף את משכורתי עשרת מונים דמונים הוא מאה פעמים ובודאי דלבן הי' לו מאה תירוצים על כל רמאות